

Girafsprøeg som grundlæggende kommunikationsform

På Nørre-Snede Skole arbejdes der med konfliktløsning og girafsprøeg i indskolingen, på mellemtrinnet og i specialundervisningen. De fokuserer på at anvende og udvikle girafsprøeg som grundlæggende kommunikationsform – kendt og brugt af elever og lærere.

At indføre en konflikthåndterende sprogkultur er en proces, der tager tid. Indføringen skal planlægges, lærerne skal uddannes og eleverne skal undervises. På Nørre-Snede Skole har de taget udgangspunkt i girafsprøeg som redskab til konfliktløsning, og de har brugt Berit Mikkelsens materiale Goddag Giraf. I dag er skolen nået så langt, at man kan spørge enhver elev i 5. kl. om, hvad girafsprøeg er, og de kan straks forklare dig, hvad det handler om.

Over en periode på to år var alle lærere og sfo-personalet igennem kursusforløb i girafsprøeg. Ind i mellem kursusgangene kunne lærerne øve sig i brugen af girafsprøeg og udveksle erfaringer.

- Vi øvede os for eksempel i at lave en problematik om til girafsprøeg. Det kunne være problematikker i forhold til forældre, børn eller kolleger. Et eksempel på en problematik kunne være "En far ringer og er sur over, at hans barn er blevet slået, hvordan tackler man det med udgangspunkt i girafsprøeg?", fortæller Peter, lærer i 2. kl.

Selvom man som lærer har været på et længe-revarende forløb i konflikthåndtering har man løbende brug for sparring. Der er brug for ny inspiration, ideudveksling og ny viden, og i den forbindelse kan lærerne bruge hinanden og fagpersoner eller oplægsholdere udefra.

- Girafsprøeg og konfliktløsning er ikke noget, du bare lærer på én gang, hvorefter man kan gå

hjem og implementere det på skolen. Der er et konstant behov for at videreudvikle det og diskutere det både med fagpersoner, kolleger og med eleverne, siger Henriette, lærer i 2. kl.

Børn og girafsprøeg

Børnene i indskolingen og på mellemtrinnet trænes i girafsprøegs elementer i lange forløb. Herved får eleverne forståelse for grundelementerne og brugen af girafsprøeg i praksis. De får endvidere et ordforråd for forskellige følelser og forskellige behov. De fleste klasser i indskolingen og på mellemtrinnet har girafstavler hængene i klassen. Herpå kan børnene kort beskrive en konflikts fakta og notere hvem parterne i konflikten er. Girafstavlerne bliver brugt, når der ikke er en voksen, som kan tage hånd om konflikten med det samme. Konflikter fra tavlerne tages op næste gang klasselæreren underviser i klassen.

- I børnehaveklassen er der brug for, at vi får gjort begreberne håndgribelige og forståelige for børnene, og de bliver oplært i brugen af girafstavlerne. Når der er konflikter, så taler vi om, hvad børnene har set, hørt eller mærket, hvilke følelser det afstedkom, og hvad barnet har behov for, at der skal ske fremover, fortæller Susanne, som er lærer i børnehaveklassen.

- I 1. klasse begynder børnene for alvor at bruge girafsprøeg, og de oplever på egen krop, at konflikter kan løses på en konstruktiv måde. Efter en konflikt, som blev løst via girafstavlen og snak om følelser og behov, sagde en af pigerne til mig: "det var egentlig helt rart, for der var ingen, som fik skældud", fortæller Ane, lærer i 1. kl.

Svært at beskrive følelser og behov

At indføre girafsprog er en udfordring for både voksne og børn, fordi det kræver, at man åbent og ærligt taler om følelser. Nogle børn er slet ikke vant til at tale om følelser i hjemmet, og det kan også være uvant for nogle lærere. På Nørre-Snede Skole vil lærerne vise børnene, at de tør italesætte følelser, og at man skal øve sig i at fortælle, hvad ens behov er. Samtidig er det vigtigt, at man lærer at kunne se modpartens behov, for det handler om begge parter behov, når der skal findes en holdbar løsning på et problem.

- Det er noget meget personligt at arbejde med girafsprog. Man skal ville og turde det. Man skal brænde for det, og man skal ønske at bruge hinanden og lære af de konflikter, der er, siger Inger.

At forstå og forklare behov er ofte svært for børnene.

Vi skaber et forum, hvor børnene taler om tingene og lytter til hinanden. Børnene prøver at forklare deres følelser, og så ligger en stor udfordring i det at lære at finde ind til deres behov. Det at forstå, hvad et behov er, det kan være meget svært, siger Henriette.

Børnene bliver bedre konfliktlødere

Lærergruppen er enige om, at konflikter stadig findes på skolen, og de vil formodentlig altid være der. Intentionen har imidlertid heller ikke været at undgå eller begrænse konflikterne, men at lære børnene at håndtere egne konflikter og give børnene et redskab til at tale om konflikter.

- Det er ikke sådan, at skolens børn ikke skændes eller aldrig siger grimme ord til hinanden. Det gør de her som på andre skoler.

Forskellen er, at her ved alle, hvad de skal gøre med deres små eller store problemer, siger Inger.

- Vi oplever, at der er færre konflikter mellem børnene, for børnene løser det selv. Der er færre konflikter, som når frem til konflikttavlerne og dermed til lærerne, mener Ane.

- En vigtig pointe er også, at de får gjort konflikterne færdige. Den samme konflikt får ikke lov til at bølge op og ned, siger Henriette.

- Hvis en konflikt opstår, så arbejder vi for at finde en løsning, som alle er tilfredse med, og det har tydelig påvirket børnenes holdning til konflikter. Før hørte man ofte, at de sagde "næhæ, det var dig, som startede" Nu står de ved det, som de har gjort, og når man hører først den ene og så den anden, så er det ofte den samme historie, de fortæller, siger Inger.

Alle kan lære girafsprog

Skolebørn har forskellige normer, værdier og omgangstoner med fra hjemmet. Nogle steder er der en hård tone, nogle steder taler man ikke om følelser, andre steder taler man kun meget lidt sammen. Alligevel kan børnene blive gode til girafsprog.

- Børn fra socialt belastede familier kan sagtens lære girafsprog, og det samme gælder børn fra familier, hvor de ikke er vant til at snakke om følelser derhjemme. Man skal være meget vedholdende og blive ved med gentage metoden, og hvordan de skal bruge den. Så lærer de efterhånden, at sådan gør vi det i skolen, fortæller Susanne.

- Jeg oplever, at børnene hjælper hinanden med at huske reglerne. For eksempel må

man ikke forsøge at fortolke modpartens følelser, dem skal personen selv sætte ord på. Eleverne er hurtige til at fange teknikkerne og kan for eksempel sige ”Hov, det var vist en tolkning” til sig selv og til andre, fortæller Henriette.

Giraftavlerne

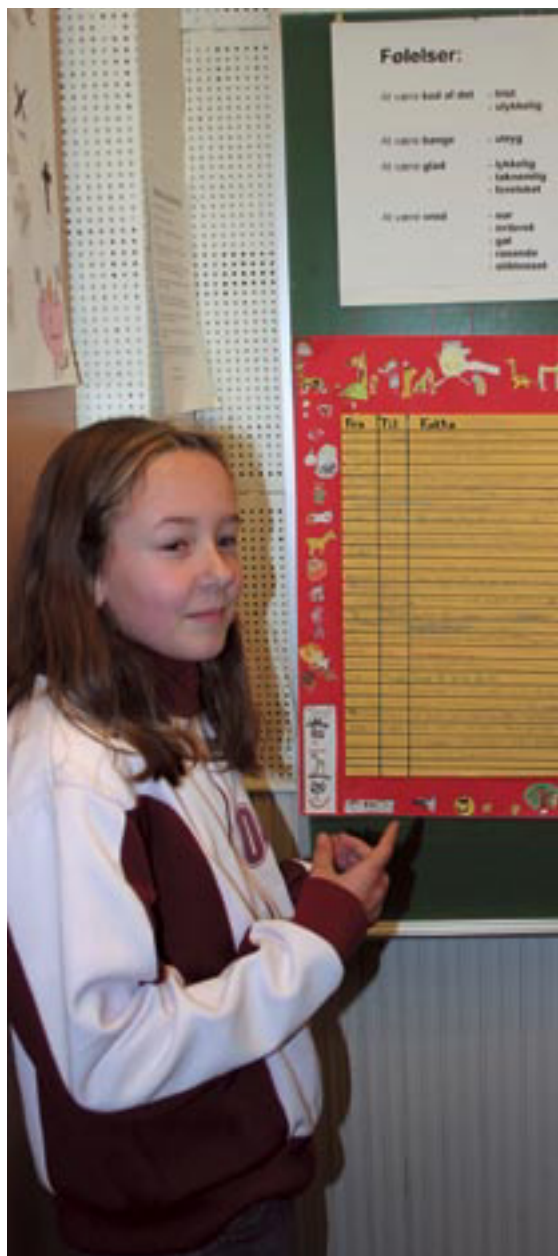
På Nørre-Snede Skole har en del klasser giraf-tavler hængende. En giraf-tavle er som regel lavet af et stort stykke karton, der er inddelt i felter, som børnene skal udfylde, hvis de har en konflikt eller et problem, og der ikke lige er en voksen, som de kan henvende sig til. På tavlen skriver børnene:

- Hvem anmelder konflikten
- Hvem er den anden part i konflikten
- Kort beskrivelse af fakta

Girafprog

Girafprog er udviklet af den amerikanske psykolog Marshal Rosenberg. Girafprog eller ikkevoldelig kommunikation er udtryk for en særlig måde at kommunikere på, hvor man tager udgangspunkt i fakta, mens man undlader at fortolke eller blande følelser ind. Efter beskrivelsen af fakta, beskriver man egne følelser og behov samt fremsætter ønsker til handling. Betegnelsen giraf henviser til giraffens store hjerte og lange hals, der giver overblik. Modsat giraffen er ulven, som i sit sprog angriber og anklager den anden.

I Danmark findes der flere certificerede trænere i girafprog. Berit Mikkelsen og Janne Hejgaard har udgivet materialet Goddag Giraf, der henvender sig til lærere, som ønsker at lære sine elever (bh.kl.-7.kl.) girafprog. Goddag Giraf indeholder både teori og øvelser.

Giraf-tavlerne er en praktisk foranstaltning, hvor børnene kan notere deres konflikter, hvis der ikke lige er en voksen i nærheden. Efterfølgende bliver konflikten gennemarbejdet i samarbejde med en voksen.